

De put dempen nadat het kalf verdronken is

(Of: “Misschien toch eerder?”)

Herkent u een gevoel van onzekerheid als u aan de toekomst denkt? Niets menselijks is ons vreemd, in ieder geval niet bij mij. Zodra we geconfronteerd worden met nieuwe ontwikkelingen zijn er twee uitersten waar we in terecht kunnen komen: ‘of we zijn panisch over de toekomst, of we denken dat het niet zo’n vaart zal lopen en wel aan ons voorbij zal gaan’. Twee interessante voorbeelden.

Met de komst van de stoommachine ontstond de angst dat dit tot een massale werkeloosheid van de vele thuiswerkers zou leiden. In de praktijk bleek dit geen bezwaar daar de stoommachine juist voor continuïteit van de productieprocessen zorgde. Deze kon ingezet worden wanneer nodig en niet, zoals bij de windmolens, bij voldoende wind. Juist de inzet van de stoommachine leverde juist nieuwe arbeidsplaatsen op in de, wat men toen zo mooi noemde, ‘Nijverheid’.

Deze ‘nieuwigheid’ had juist een Industriële Revolutie tot gevolg die ons de welvaart bracht die we nu kennen.

Het andere voorbeeld is van recentere datum. We gaan terug naar 2007, de dag nadat Apple zijn iPhone lanceerde en wel naar het hoofdkwartier van Black Berry, de leidende smartphone fabrikant. De uitspraak van de toenmalige CEO Jim Balsillie, “It’s OK—we’ll be fine”, als reactie op de angst van een mede bestuurslid spreekt hierbij boekdelen. De rest is geschiedenis. Weet u of Black Berry nog bestaat?

Wat zouden we van deze voorbeelden kunnen leren?

In het ‘stoom’ voorbeeld zien we de opkomst van een nieuwe technologie, die ons onafhankelijk maakte van de wispelturigheid van natuurlijke energie bronnen als wind, water, menselijke- en dierlijke energie. Als mens en maatschappij moesten, en kunnen, we ons hierop aanpassen omdat het ons vooral voordelen biedt. De angsten komen voort uit de ‘angst voor het onbekende’.

Inmiddels zou de ervaring ons geleerd moeten hebben dat we als mens en maatschappij dit soort innovaties prima kunnen absorberen en er ons voordeel mee kunnen doen. Helaas is het onze begeerte naar “meer” voor “minder” geld waardoor we onvoldoende letten op de nadelen die elke vernieuwing en verandering met zich mee brengt. Het is daarom dat we nu o.a. zitten met een flinke stijging van het CO2 gehalte in de lucht en opwarming van het klimaat.

Angst om het nieuwe in te voeren is dus ongegrond, voorzichtigheid met betrekking tot eventuele nadelen is echter wel geboden.

De Apple iPhone, ook een innovatie met een hoog maatschappelijk effect, was voor de heersende klasse telefoon leveranciers wel degelijk een bedreiging waar ze angstig van zouden moeten worden. Het is juist door de zelfvoldaanheid van deze heersende klasse dat ze in eerste instantie blind zijn voor nieuwe ontwikkelingen die de potentie hebben hun onderneming te ruïneren. Dit hebben we ook gezien aan Nokia. Toen hun telefoon “kalf” verdronken was probeerde ze de put met behulp van Microsoft te dempen. De put zal nu wel dicht zijn, maar of er nu nog kalveren zijn?

In de automotieve wereld speelt zich momenteel een zelfde scenario af. We zien de opkomst van Tesla, de automatische auto van Google en de geruchten over Apple die zich misschien ook op de auto markt gaat begeven.

Voor ons staan er nu twee vragen open: “accepteren we als mens en maatschappij automatische auto’s en willen we de autonomie van het rijden uit handen geven?” en “accepteren de gevestigde grootmachten in de automobielen industrie de dreiging die hiervan uitgaat voor hun business model?”.

Wat de uitkomsten hiervan ook mogen worden (ik zou geen voorspelling durven doen) het ziet er naar uit dat ons grote en interessante veranderingen te wachten staan.

Laten we hopen dat de journalistiek capabel genoeg is om hierbij de vinger aan de pols te houden om ons objectief te kunnen berichten.

Veel interessanter dan het gekrakeel uit Den Haag of over de jurken die wel of niet bij het Songfestival gedragen worden.

Jan W. Veltman

Reageren? jan.w.veltman@technology2success.nl

